

श्रीअन्तु प्रकाशन (प्रा.)लि.

पूर्वाञ्चल

Purwanchal National Daily

जंगली च्याउहरू
विषालु पनि हुन सक्छन्,
त्यसैले राम्ररी
पहिचान गरेर मात्र खाऔं ।

खेती गरेर उमारेका
च्याउ मात्र खाने गरौं ।
अमूल्य जीवन सुरक्षित गरौं ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

वर्ष : २७ अङ्क : २२१ पृष्ठ ४ बित्तमोड वि.सं. २०७९ असार १४ गते मंगलवार (Tuesday, June 28, 2022) नेपाल सम्वत् १९४२ Web : www.purwanchaldaily.com मूल्य रु. ५/- भारतमा भा.रु. ४/-

नेपालीले खाए १६ अर्बको फलफूल

भापा, असार १३। देशको परिचय कृषि प्रधान। खेतीपाती गर्ने जमिन बाँधो। खेती गर्ने युवाजति खाडीमा। तिनै युवाले पठाएको विप्रेषणको पैसा खर्च गरेर विदेशबाट खाद्यान्नको आयात गर्नु परिरहेको डरलाग्दो तथ्याङ्क सार्वजनिक भएको छ।

भन्सार विभागले हालै सार्वजनिक गरेको चालू आवका ११ महिनामा रु. १६ अर्ब बढीको कृषि तथा फलफूल आयात भएको पाइएको छ। मुलुकका दुई तिहाइभन्दा बढी जनता कृषिमा आश्रित रहेका र कूल गार्हस्थ्य उत्पादन (जीडीपी) मा कृषि क्षेत्रको योगदान एक तिहाइभन्दा बढी रहेको अवस्थामा समेत फलफूलको आयातमा अर्बौं रकम बाहिरिरेको छ।

चालू आवको पहिलो ११ महिनामा फलफूलको आयातका कारण रु. १६ अर्ब २१ करोडभन्दा धेरै रकम विदेशिएको भन्सार विभागले सार्वजनिक गरेको तथ्याङ्कमा उल्लेख छ। मुलुकको आर्थिक क्षेत्रमा कृषिको योगदान उल्लेख्य रहे पनि अर्बौं कूल कृषियोग्य जमिनमध्ये धेरै बाँधो छ। यस्ता कृषियोग्य भूभागको थोरै मात्राको सही र व्यवस्थित उपयोग गर्नसके कृषिजन्य उपभोग्य वस्तुमा आत्मनिर्भर हुने अवस्था ल्याउन सकिन्छ। यस्ता उपभोग्य वस्तु आयात गरी अर्बौं रकम विदेशिनाबाट जोगिन सक्ने देखिएको छ। भन्सार विभागले चालू आवको जेट

काँकरभिट्टाबाट बाहिरियो ४६ करोड

लक्ष्मी उप्रेती

मेचीनगर, असार १३। पूर्वी काँकरभिट्टा नाका हुँदै फलफूल आयातबाट मात्रै करिब ४६ करोड रुपैयाँ बाहिरिएको छ।

यो नाका भएर चालूआर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को जेट महिनासम्ममा ४५ करोड रुपैयाँ भन्दा बढीको फलफूल आयात भएको छ। क्वारेन्टिन कार्यालय

मसान्तसम्मको आयात तथा निर्यातको अवस्थाबारेमा सार्वजनिक गरेको विवरणानुसार मुलुकले फलफूलका साथै दैनिक उपभोग्यवस्तुको आयातबाट अर्बौं रकम बाहिर पठाएको देखिन्छ भने

काँकरभिट्टाको तथ्याङ्क अनुसार दशमहानाको अवधिमा ४५ करोड ९७ लाख २७ हजार रुपैयाँ मूल्य बराबरको आठ हजार दुई सय ३६ मेट्रिक टन फलफूल आयात भएको हो।

नेपालमा मौसम अनुसारका फलफूल उत्पादन हुन्छन्। ती फलफूलहरू पनि विभिन्न कारणले बजारसम्म पुग्न

नेपालमै उत्पादन गर्न सकिने कृषिउपज समेत अत्यधिक आयात भइरहेको देखिन्छ।

चालू आवको समीक्षा अवधिमा

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

प्रदेश १लाई 'चिया विशेष क्षेत्र' घोषणा गर्न माग

चिया क्षेत्रका समस्याको दीगो समाधान गर्न सरकारको ध्यानाकर्षण

बित्तमोड, असार १३। प्रदेश १लाई चिया विशेष क्षेत्र घोषणा गर्न सरोकारवालाहरूले माग गरेका छन्। सोमवार बित्तमोडमा भएको सरोकारवालावीचको छलफलमा चिया क्षेत्रका समग्र समस्याको दीगो समाधानका लागि नीतिगत तहमै सम्बन्धन हुनु पर्नेमा जोड दिइयो।

चिया उत्पादक, चिया किसान, ट्रेड युनियन तथा चिया श्रमिक र चिया विकास बोर्डका प्रतिनिधि सम्मिलित छलफलमा चिया क्षेत्रका विषयगत समस्याबारे विस्तृत छलफल गर्दै समस्याको दीगो समाधान गर्न सबै पक्ष मिलेर सामूहिक रूपमा अघि बढ्ने प्रतिवद्धता जनाइयो।

'विदेशी मुद्रासमेत आर्जन गर्ने प्रदेश १कै मुख्य नगदे वालीका रूपमा रहेको चिया क्षेत्रका समस्याहरूप्रति हामी सबै सरोकारवाला गम्भीर छौं' - सरकारको ध्यानाकर्षण गराउँदै सबै सरोकारवालाको जोड छ- 'चिया श्रमिक, साना तथा मझौला चिया किसान र चिया उत्पादकका समग्र समस्यालाई दीगो रूपमा समाधान गर्न तिनै तहका सरकारलाई आग्रह गर्दै समस्याको दीगो समाधानका लागि अवश्यक नीति निर्माण गरी प्रदेश १लाई चिया विशेष क्षेत्र घोषणा गर्दै चियालाई कृषि, पर्यटन, उद्योग मार्फत अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रसम्म जोड्न सरकारसमक्ष माग गर्दछौं।'

यसअघि भापाका मुख्य राजनीतिक दलहरूले पनि सामूहिक रूपमा चिया क्षेत्रका समस्याको दीगो

समाधानका लागि अवश्यक नीति निर्माण गरी प्रदेश १ लाई चिया विशेष क्षेत्र घोषणा गर्न सरकारको ध्यानाकर्षण गराएका छन्। नेकपा एमाले, नेपाली कांग्रेस, नेकपा माओवादी केन्द्र, नेकपा एकीकृत समाजवादी पार्टी, जनता समाजवादी पार्टी, लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी र नेकपा मालेले सामूहिक रूपमा त्यस्तो मागसहित चिया क्षेत्रको समस्या समाधानमा सरकारलाई गम्भीर बन्न ध्यानाकर्षण गराएका थिए।

वार्षिक चार अर्ब रुपैयाँ भन्दा बढीको नेपाली चिया विश्व बजारमा निर्यात हुँदै आए पनि सरकारको प्राथमिकतामा चिया क्षेत्र पर्न नसकेको सरोकारवालाहरूले गुनासो गरे। नेपाल चिया उत्पादक संघका अध्यक्ष

सुरेशकुमार मित्तलले विदेशी मुद्रा भित्र्याउने चिया क्षेत्रलाई प्राथमिकतामा राखेर सरकारले विशेष सुविधा दिनुपर्नेमा यसअघि दिइएका अनुदान पनि कटौती हुँदै जानु दुःख भएको बताए।

ट्रेड युनियन तथा चिया मजदुर नेताहरूले चिया क्षेत्रमा श्रम ऐन र योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा कोष लागू नहुँदा श्रमिकको अवस्था दयनीय भएको बताए। चिया क्षेत्र बचाउन चिया उद्योगी र किसानलाई सहयोग गर्न आफूहरू तयार रहेको प्रतिवद्धता जनाउँदै ट्रेड युनियन तथा चिया मजदुर नेताहरूले उद्योगीका प्रतिनिधि समक्ष आग्रह गरे- 'कम से कम श्रमिकले पेटभर खाएर काम गर्ने

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

गायिका मृत्युपछि प्रेमीविरुद्ध जाहेरी

काठमाडौं, असार १३। काठमाडौंको नेपालटारस्थित आफ्नै कोठामा मृत भेटिएको गायिका दिलमाया सुनारको हत्या भएको आरोप लगाउँदै बुवा केसर विकले प्रहरीमा किटानी जाहेरी दिएका छन्।

घटनालगत्तै पक्राउ परेका काभ्रेपलाञ्चोकका सूर्य भन्ने खिलबहादुर श्रेष्ठविरुद्ध विकले बालाजु प्रहरीमा किटानी जाहेरी दिएको जिल्ला प्रहरी परिसर काठमाडौंले जनाएको छ। किटानी जाहेरीसँगै ज्यान सम्बन्धी कसूरमा श्रेष्ठमाथि अनुसन्धान भइरहेको र सोमवार नै म्याद थपको तयारी रहेको जनाइएको छ। श्रेष्ठलाई आइतबार प्रहरीले पक्राउ गरेको थियो।

गायिका सुनार शनिवार आफ्नै कोठामा मृत भेटिएको थियो। घटनास्थलमा मोबाइल फेला नपरेको र उनको सलसमेत समेत घटनास्थलभन्दा बाहिर फेला परेकाले कर्तव्य गरी मरिएको आशङ्कामा प्रहरीले अनुसन्धान अघि बढाएको थियो।

पक्राउ परेका श्रेष्ठ उनका प्रेमी रहेको बुझिएको छ। शव परीक्षण प्रतिवेदन आएपछि घटनाको वास्तविक

कारण खुल्ने भन्दै प्रहरीले अहिलेसम्म केही भन्न नसकिने जनाएको छ। घटना हुनु अघिल्लो दिन गायिका सुनारको पत्नीसँगै स. न. अ. र. क. र. ट. या. ट. स. स. र्ब. ज. नि. क. भएको थियो। त्यसमा उनले कुनै पनि बेला जे पनि हुनसक्ने र घटनामा कसैलाई दोष नदिन अनुरोध गरिएको थियो।

उक्त स्टाटस दबावमा लेखिएको आशङ्कामा प्रहरीले उक्त स्टाटस अनुसार श्रेष्ठले त्यसदिन उनको कोठामा गएको स्वीकार पनि हत्या आरोप अस्वीकार गरेका छन्।

किशोरी करणी अभियोगमा तीन जना पक्राउ

उदयपुर, असार १३। १४ वर्षीया किशोरीलाई जबरजस्ती करणी गरेको अभियोगमा कटारी नगरपालिका-६ जलजले बस्ने २० वर्षीय राजकुमार रम्तेललाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ।

ती किशोरीलाई गत जेठ २७ गते राति रम्तेल र सोही ठाउँ बस्ने २२ वर्षीय देवराज खत्रीले जबरजस्ती करणी गरेको भन्ने खबर प्राप्त हुनासाथ इलाका प्रहरी कार्यालय कटारीबाट खटिएको प्रहरीले उनलाई पक्राउ गरेको हो। हाल फरार देवराजको प्रहरीले खोजी गरिरहेको छ।

उता १७ वर्षीया किशोरीलाई जबरजस्ती करणी गरेको अभियोगमा सप्तरी खडक-७ बस्ने ३० वर्षीय देव कुमार रामलाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ।

ती किशोरीलाई शनिवार दिउँसो सोही नगरपालिका-१० बेलहास्थित आँफो बगैँचामा जबरजस्ती करणी गरेको भन्ने खबर प्राप्त हुनासाथ इलाका प्रहरी कार्यालय कल्याणपुरबाट खटिएको प्रहरीले उनलाई पक्राउ गरेको हो।

80 हजार स्मार्ट लाइसेन्स जारी

भापा, असार १३। यातायात व्यवस्था कार्यालय भापाले ११ महिनाको अवधिमा ४० हजार १२ वटा सवारी चालक अनुमति-पत्र जारी गरेको छ। पछिल्लो समय कार्यालयले जारी गरेका सबै लाइसेन्स स्मार्ट हुने गरेका छन्। कार्यालयले यो अवधिमा १३ हजार ६४१ नयाँ लाइसेन्स जारी गरेको छ भने २१ हजार ५९९ नयाँ लाइसेन्स नवीकरण गरेको छ। त्यस्तै ४ हजार ७७२ वटा लाइसेन्समा बर्ग थप गरिएको यातायात व्यवस्था कार्यालय भापाका प्रमुख हरि लामिछानेले बताए। सरकारले नयाँ प्रणाली शुरु गर्दै लाइसेन्स वितरण गर्ने जनाएसँगै फारम दर्ता गर्नेको संख्या दुई हजार ६७४ रहेको छ। पूर्वका चार जिल्लाका सेवाग्राहीलाई सेवा प्रवाह गर्दै आएको यातायात व्यवस्था कार्यालय मेचीले इलाममा समेत कार्यालय सञ्चालनमा ल्याएसँगै भापा कार्यालयमा सेवाग्राहीको चाप घटेको बताइएको छ। यसअघि यातायात व्यवस्था कार्यालय मेचीको रूपमा भापा स्थित कार्यालयले भापासहित इलाम, पाँच, र ताप्लेजुङका

हरि लामिछाने : प्रमुख यातायात व्यवस्था कार्यालय, भापा

सेवाग्राहीलाई सेवा प्रवाह गर्दै आएको थियो। चालू आर्थिक वर्षको जेट मसान्तसम्म भापामा एक लाख ८४ हजार ९५६ वटा सवारी दर्ता भएका छन्। दुई पाइये, तीन पाइये र चार पाइये गरी छुट्टा-छुट्टै क्याटगरीका सवारी दर्ता भएको कार्यालय प्रमुख लामिछानेले बताए। जेट

पूर्वका चार जिल्लाका सेवाग्राहीलाई सेवा प्रवाह गर्दै आएको यातायात व्यवस्था कार्यालय मेचीले इलाममा समेत कार्यालय सञ्चालनमा ल्याएसँगै भापास्थित कार्यालयमा सेवाग्राहीको चाप घटेको बताइएको छ।

मसान्त सम्ममा दुई पाइये सवारी एक लाख ४४ हजार १३४, चार पाइये १८ हजार ७७५, तिन पाइये २२ हजार ४७ दर्ता भएको कार्यालयको तथ्याङ्कमा उल्लेख छ। कार्यालयले चालू आर्थिक वर्षको यो अवधिमा ७८ करोड ४० लाख ३५ हजार २५८ रुपैयाँ जम्मा राजश्व संकलन गरेको छ। सवारी कर वापत मात्रै ५५ करोड ६७ लाख ८०२ रुपैयाँ राजश्व संकलन गरेको छ। आय कर वापत तीन करोड ४३ लाख २१ हजार ६६६ रुपैयाँ राजश्व संकलन भएको छ। लाइसेन्स वापत मात्रै १७

करोड २६ लाख दुई हजार ७५५ रुपैयाँ राजश्व संकलन भएको कार्यालयको तथ्याङ्कमा उल्लेख छ। त्यस्तै अन्य आम्दानीमा दुई करोड ४१ लाख ७४ रुपैयाँ राजश्व संकलन गरेको छ।

सय रुपैयाँमा स्वास्थ्य जाँच
सवारी चालक अनुमति-पत्र लाइसेन्स लिनका लागि स्वास्थ्य जाँच अनिवार्य छ। मान्यता प्राप्त स्वास्थ्य संस्थाबाट चिकित्सकले निरोगीताको प्रमाण पत्र प्रदान गरेपछि मात्रै सवारी चालक अनुमति पत्र (लाइसेन्स) प्रदान गर्ने प्रवधान छ। योसँगै यातायात व्यवस्था कार्यालय भापाले स्वास्थ्य परीक्षणका लागि इच्छुकवर्ग साधारणको स्वास्थ्य परीक्षण गर्नका लागि एमबीवीएस डाक्टरलाई टेन्डर प्रक्रियामा सहभागि हुन आह्वान गरियो। कार्यालयको छनौटमा डाक्टर अपूर्व कुमार मिश्र परे। उनले ९९.९९ रुपैयाँमा सेवा ग्राहीलाई सेवा प्रवाह गर्न सक्ने भन्दै आवेदन दिए। यो सँगै अब ९९.९९ रुपैयाँमा नै स्वास्थ्य परीक्षण हुने भएको छ। जसका कारण सयौं सेवाग्राही लाभान्वित हुने भएका छन्।

हाडजोर्नी तथा नशा रोगको सफल उपचार

सस्तो, भरपर्दो र गुणस्तरीय फिजियोथेरापी सेवा अब बित्त आग्युवैद एण्ड फिजियोथेरापी सेन्टर बित्तमोडमा

प्यारालाइसिस, सम्पूर्ण हाडजोर्नी, नशाको समस्या कुमजाम भएको, नशा चेंपिएको डिस्क प्रोल्याप्स, बाय, युरिक एसिड साथै अन्य सबै रोगको अल्ट्राडा फार्मसोवाट औषधि र उपचार दैनिक।

बल्लको सुविधासहित फोन नं. ९८०६०००३१३, ०२३-५९०१९६, दैलेख ओपीडीमा डा. तिनय प्रधान, डा. भगवान शाह र अन्य काठमाडौंबाट आउनुहुने डाक्टरबाट पनि जाँच सेवा।
दैनिक छारसूत्र विधिद्वारा पायसको सफल उपचार गरिन्छ।

कर्मचारी आवश्यकता

पद : लेखापाल संख्या : केही
योग्यता : BBS वा सो सरह
कम्प्युटरमा दक्ष, अनलाइन बिल गर्न सक्ने
सम्पर्क :
नवीन ट्रेड कन्सर्न, बुढाबारी चोक
फोन नं. : ०२३-४२१०४३, ९७४६५०४५५९, ९८४२६५२१०४

हरे ! प्रदेश १ का सभासदहरु

मनसुनजन्य विपद् र स्थानीय तह

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति भनापाले सम्भावित क्षति न्यूनीकरणको तयारीमा जुट्न स्थानीय तहहरूलाई आग्रह गरेको छ । प्रमुख जिल्ला अधिकारी छविलाल रिजालको अध्यक्षतामा बसेको बैठकले जिल्लाका मुख्य नदीहरू मेची, हडिया, निन्दा, देउनीया, कनकाई, मावा, रतुवा, विरीड, अन्धुवा लगायतका नदीहरूमा पानीको बहाव उच्च रहने भएकाले जोखिमयुक्त क्षेत्रमा हुनसक्ने क्षति न्यूनीकरणको पूर्व तयारीमा जुट्न स्थानीय तहसँगै सबै सरकारी, गैरसरकारी संस्था एवम् सम्बद्ध सबैलाई आग्रह गरिएको हो । जल तथा मौसम विभागले यो वर्ष मनसुन छिट्टै सक्रिय भएको र अधिक वर्षा हुने पूर्वानुमान गरेको छ । त्यसै अनुसार विगतको तुलनामा छिट्टै मनसुन शुरू भएको र निरन्तर वर्षा भइरहेका कारण जोखिमयुक्त नदीका तटीय क्षेत्रमा मनसुनजन्य विपद्बाट हुनसक्ने मानवीय तथा भौतिक क्षति रोकथाम र न्यूनीकरणको पूर्व तयारी स्थानीय सरकारको पहिलो प्राथमिकता हुनुपर्छ ।

विगतका विपद्हरूबाट सिकेर सुरक्षात्मक उपायमा सक्रिय हुनुपर्ने स्थानीय तहको पहिलो दायित्व हो । प्रत्येक वर्ष हुनसक्ने विभिन्न किसिमका विपद्मध्ये मनसुनजन्य विपद् अवश्याभावी हो, त्यसैले स्थानीय सरकारले विपद् व्यवस्थापन समितिसँग समन्वय गरेर विपद्बाट हुनसक्ने क्षति रोकथाम तथा न्यूनीकरण गर्न समयमै सचेत हुनुपर्छ । यही समय विपद् व्यवस्थापनकै क्षेत्रमा क्रियाशील संस्था नेपाल रेडक्रस सोसाइटी भनापाको संवेक्षण टोली जोखिमयुक्त स्थानको संवेक्षणमा खटिएको छ । गत वर्ष वर्षाका कारण क्षति व्यहोर्ने पुगेका कनकाई नदीको तटीय क्षेत्रमा बसेका परिवारको पहिचान गरी राहत वितरण गर्न विश्वखाद्य कार्यक्रम अनुसार पीडितलाई एक साथ राहत वितरण गर्न बैठकले निर्णय गरेको छ ।

विपद् सूचना दिएर आउँदैन । बाढी, पहिरो, नदी कटान, आगलागी, हावाहुरी, महामारी जस्ता विपद् जहिल्यै आउनसक्ने प्राकृतिक विपद् हुन् । यस्तोमा सरकारको दायित्व हुन्छ आफ्ना नागरिकको जिउ-धनको रक्षा गर्नु । सम्भावित जोखिमबाट बच्न सचेत गराउनु, जोखिममा परिसकेको अवस्थामा उद्धार र राहतमा लाग्नु र जोखिम न्यूनीकरण गर्न आवश्यक सुरक्षा प्रबन्ध मिलाउनु सरोकारवाला संस्था र निकायको जिम्मेवारी नै हो । यस्तोमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्देशन अनुसार सबै स्थानीय सरकार प्रहरी, प्रशासन, स्वयम्सेवी संघ-संस्थाहरूले एकापसमा समन्वय गरी पूर्व तयारी, उद्धार र राहतको कामलाई समन्वयात्मक ढंगले अघि बढाउनुपर्छ । यसले मात्र नागरिक प्रतिको जिम्मेवारी र कर्तव्य पूरा भएको मानिन्छ । मध्ये वर्षा लाग्ने लागेको यो समय समितिले पनि पूर्व तयारीको लागि सम्पूर्ण शक्ति प्रयोग गरौं ।

प्रदेश सरकारहरूका कार्यकाल अन्तिम चरणमा पुगेको छ । आउँदो मंसिरमा सम्भवतः प्रदेश सभाको निर्वाचन हुने छ । २०७४ सालमा सम्पन्न प्रदेश सभाका निर्वाचनपछि गठित प्रदेश सरकारको महत्वपूर्ण दायित्वहरूमा आ-आफ्ना प्रदेशको सांकेतिक नामको ठाउँमा पहिचान वा भूगोलको आधारमा नामाकरण गर्नु थियो । मुलुकको छ वटा प्रदेशको नामाकरण भइसकेका छन् । तर, प्रदेश नं. १ को नामाकरण हुन सकेको छैन । समय धार्कन लागेको छ । पहिचान वा भूगोलको आधारमा नामाकरण गर्ने विषय यतिखेर, भुमरीमा फसेको देखिन्छ ।

आर्थिक, सामाजिक, बौद्धिक एवम् राजनीतिक दृष्टिकोणले तुलनात्मक रूपमा समृद्ध प्रदेशको रूपमा परिभाषित गर्न सकिन्छ । हिमाल, पहाड र तराईका केही भू-भाग मिलेर बनेकाले यो प्रदेश विविधतामा एकताको सन्देश पनि प्रवाह गर्छ । सात दशकदेखि नेपालको राजनीतिकमा महारथीको दायित्व निर्वाह गर्दै आएका प्रदेश अब बेनामी प्रदेशको सजा पाउने अवस्थामा पुग्न लागेर देखेर यहाँका बासिन्दा जनता चिन्तित छन् ।

नेपाल सरकारले सात वटा प्रदेशको सांकेतिक नाम दिँदा यो प्रदेश नम्बर १ को नामले सुशोभित भयो । अन्य प्रदेशको तुलनामा सबैभन्दा बढी चौध वटा जिल्लाको प्रदेश पनि बन्यो । यसका साथै नेपालमा सबैभन्दा पहिले सूर्यको किरण पाउने प्रदेशको रूपमा पहिचान पनि थियो । प्रदेशहरू भै नम्बर १ सांकेतिक नाम पाएपछि बडो गौरवान्वित महशुस गर्थे यस प्रदेशका बासिन्दाहरू । छिमेकी प्रदेश २ का साथीहरूसँगको भेटघाटको अवसरमा ठट्टौली पारामा तपाईंहरू २ नम्बरको प्रदेश भनेर जिस्काउने अवसर पनि जुरेको थियो । प्रदेश नं. २ मधेश प्रदेशमा परिणत भयो । तर, यो प्रदेशका जनता हेरेको हेरे भएका छन् । प्रदेश सरकारहरूले 'न विकासमा फड्को मार्न सक्थे न आफ्ना प्रदेशको नाम जुराउन सक्थे' । पाँच वर्षको कार्यकालमा पनि नामाकरण नभएको खण्डमा यस प्रदेशका बासिन्दाको लाजले शिर निहार्ने छन् । नेताहरूले एकअर्काथि आरोप/प्रत्यारोप गरेर आफूलाई चोख्याउने छन् । तर, जनताले नेतामाथि दोष थुपार्न बाहेक के गर्न सक्छन् ?

शेरधन मखर र जनता दंग
कार बर्ष पछाडि फर्केर हेर्दा, करिब छ फिट अग्लो गोरो रंगको चिन्टिक अनुहार, कसिलो शरीरका स्वामी, सुयोग्य, अनुभवी एवम् मीठो बोलीका आकर्षक व्यक्तित्वका धनी शेरधन राईको रूपमा एक 'कुमार' मुख्यमन्त्री पाएर यस प्रदेशका बासिन्दा दंग परेका थिए । दुईतिहाई बहुमतका साथ शेरधन राई यस प्रदेशको पहिलो मुख्यमन्त्री बन्ने सौभाग्य पाएकाले मखर परेका थिए । उहाँ मुख्यमन्त्री बनेपछि एक सय दिनमा सय कार्य सम्पन्न गर्ने कार्यक्रमका सूची सार्वजनिक गर्न पत्रकार सम्मेलनको आयोजना गर्नुभएको थियो ।

सो आयोजित पत्रकार सम्मेलनमा पनि सहभागी भएको थियो । पाँच वर्षमा पनि सम्पन्न गर्न नसक्ने कार्यहरू सय दिनमा नै सम्पन्न गर्ने मुख्यमन्त्री अटोट देखेर अधिकांश पत्रकारहरू अचम्भित थिए । पत्रकारहरूले कसरी सम्भव हुन्छ भनेर जिज्ञासा राख्दा बडो आत्मविश्वासका साथ उहाँले पूरा गर्ने प्रतिबद्धता प्रकट गर्नुभएको थियो । त्यो सय दिनको कार्यका सूचीको कहाँ हराए ? अतोपत्तो छैन । त्यो पत्रकार सम्मेलनमा उहाँले एक वर्षभित्रै प्रदेश सभामा प्रतिनिधित्व गर्ने लक्ष्यसहित निर्णय गर्ने, त्यसो नभए मतदानको आधारमा प्रदेशको नाम राख्ने प्रतिबद्धता प्रकट गर्नुभएको थियो ।

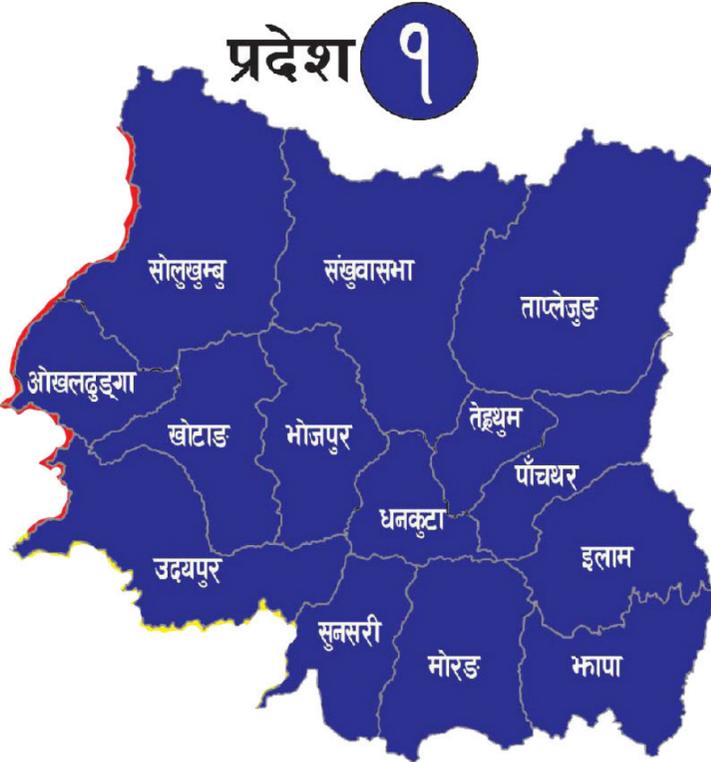
प्रभाषचन्द्र भट्टा

तत्कालीन, मुख्यमन्त्रीज्यूको नाममा नै उहाँको व्यक्तित्व भक्तिकन्थ्यो । उहाँको नाम 'शेर'बाट शुरू हुन्छ र 'धन'मा टुंगिन्छ । पुख्र्यौली धनी हुनुहुन्छ भनेर सुनेको छुँ । तर, उहाँ कुन किसिमको 'शेर' हुनुहुन्छ ? हेर्न बाँकी थियो । उहाँको कार्य गर्ने शैली ठीकठाक भए पनि प्रदेशको नामकरणको विषयमा 'शेर' भैं आँटिलो र जोशिलो देखिएन ।

तत्कालीन मुख्यमन्त्री शेरधन राईको कार्यकालको एउटा ठूलो उपलब्धि पनि भएको छ । उहाँ आँववाहितबाट विवाहितमा परिणत हुनुभयो । बेहुलाको रूपमा मुख्यमन्त्रीको दर्शन पाएर जनताले सुखद आनन्दको अनुभूति गरेका थिए । यस्तो अनुभूति पाउने विषयलाई 'सामान्य' भन्न मिल्दैन । यस मामिलामा तत्कालीन मुख्यमन्त्री शेरधनजी 'नेपाल टप' नै गर्नुभएको हो । नेपालमा मुख्यमन्त्री पदमा आसिन भएर प्रणय सूत्रमा बाँधिने घटना सम्भवतः दक्षिण एशियामै पहिलो सुखद घटना हो । उहाँको कार्यकाल र प्रदेशको जनताको लागि एउटा ठूलो उपलब्धिको रूपमा ग्रहण गर्नुपर्छ । विवाहपछि उहाँले आफ्ना शुभेच्छुकलाई भोज पनि खुवाउनुभयो । मुख्यमन्त्रीको विवाहको भोज आफैँमा धेरै ठूलो महत्व राख्छ । अब कहिले 'कुमार' व्यक्तित्व मुख्यमन्त्री बन्ने हो र भोज खुवाउने हो ?

शेरधन चुके
दुईतिहाईको समर्थनमा शेरधन राई मुख्यमन्त्री बन्नु भएको थियो । उहाँ तत्कालीन प्रधानमन्त्री केपी शर्मा, ओलीको अतिविश्वासको सूचीमा पर्नुहुन्थ्यो, अहिले पनि हुनुहुन्छ । केपी ओलीसँग छलफल र सहयोग लिएर प्रदेशको नामकरणका लागि इमान्दारितापूर्वक ठोस पहल गर्नुपर्ने थियो । प्रदेशको जनताका मनोभावना र प्रदेश सभा सदस्यको चाहनालाई दृष्टिगत गरी एउटा निर्णयमा पुग्नका लागि प्रतिपक्ष काँग्रेसलाई विश्वासमा लिनुपर्ने थियो । मुख्यमन्त्रीको हैसियतले राई आफ्नो दायित्वबाट पर्छन् जोखिएको र देखावटी प्रयास मात्र गरेको देखिन्छ । काँग्रेस तयार नभएको खण्डमा आफ्नो सरकारले अमुक नाम प्रस्ताव गरेको भनेर सार्वजनिक गर्नुपर्ने थियो । प्रदेश सभामा काँग्रेस माथि प्रदेशको नामकरणका लागि निरन्तररूपमा दबाव बनाउनुपर्ने थियो । त्यसो नगरेको कारणले कतै न कतै काँग्रेस पनि प्रतिपक्षको दायित्वबाट चुकेको देखिन्छ । तर, के देखिएको छ भने प्रदेशको नामको सम्बन्धमा सरकारसहित मुख्य दलहरूले 'त पनि चुप म पनि चुप'को नीति अड्काएका गरेको थियो ।

शेरधन राई मुख्यमन्त्री हुँदा प्रदेश सभामा ९३ सभासद मध्ये नेकपा(एमाले)को ५१ र साभेदार पार्टी नेकपा(माओवादी)केन्द्रको १५ गरी ६६ जनाका साथै राप्रपा, संघीय लोकतान्त्रिक राष्ट्रिय मञ्च र स्वतन्त्रको समर्थन लिएर दुईतिहाईका साथ नामाकरण गर्न सकिन्थ्यो । उतिखेर, मुख्यमन्त्री राईले आँट देखाएको भए यो प्रदेशको पनि आफ्नो नाम हुन्थ्यो । अहिले, एकीकृत समाजवादीको नेतृत्वको सरकार

छ । अहिले पनि प्रदेश सभामा नेकपा (एमाले) ठूलो पार्टीकै रूपमा स्थापित छन् । प्रदेश सभाको ९० जना सदस्यमा सो पार्टीको ३९ जना छन् । सत्ता साभेदार पाँच दलीय गठबन्धनमा काँग्रेसको २१, माओवादी केन्द्रको १५, एकीकृत समाजवादीका १०, जसपाका तीन, संघीय लोकतान्त्रिक मञ्च र राप्रपाका एक-एक जना प्रदेश सभा सदस्य छन् । प्रदेशको नामकरणका लागि ६१ जना सभासदको समर्थन चाहिन्छ । समर्थन जुटाउनका लागि एमालेको सहयोग चाहिन्छ ।

प्रदेशका मुख्यमन्त्री राजेन्द्रकुमार राईले चालू सत्र मै प्रदेशको नामकरण गर्ने प्रतिबद्धता प्रकट गर्नुभएको छ । चालू अधिवेशनमा सहमति नभए पनि मतदान गरेर भए पनि नामाकरण गर्ने दाबी गर्नुहुन्छ । एकीकृत समाजवादी पार्टीको गत, शनिवार आयोजित जिल्लास्तरीय बिस्तारित बैठकमा सो धारणा व्यक्त गरिएको हो । प्रदेश सरकारले कुन-कुन नाममाथि छलफल गरिरहेका छन् भन्ने सम्बन्धमा स्पष्ट गरेको छैन । तर, बाहिर चर्चाको आधारमा कोशी, सगरमाथा र कञ्चनजंघा मध्ये एउटा नामको विषयमा छलफल भइरहेका छन् । अर्कोतर्फ, किरात वा लिम्बुवान र किराट प्रदेशको नामको विषयमा सम्बन्धित पक्षहरूले आवाज उठाउँदै आइरहेका छन् ।

चालू सत्र मै नाम राख्ने उद्देश्यले अहिले दलहरूले वार्ता समिति गठन गरी गहन छलफलमा जुटेका छन् । नेकपा(एमाले)ले पूर्वमन्त्री हिक्मत कार्कीको नेतृत्वमा अन्य दलसँग वार्ताका लागि समिति गठन गरेको छ भने काँग्रेसले प्रदेश सभाका संसदीय दलका नेता राजीव कोइरालाको नेतृत्वमा र सरकारले जसपाबाट मन्त्री बनेका जयप्राम यादवको नेतृत्वमा समिति गठन गरेका छन् । दलहरू नामको विषयमा निचोडमा पुगेपछि चालू सत्र मै प्रदेश सभामा प्रस्ताव पेश हुनेछ । तर, नामकरणको साँचो एमालेसँग छ, एमालेको निर्णयलाई

स्वीकार गरेमा मात्र नामकरणको सम्भावना देखिन्छ । तर, एमाले आफैँ नामको विषयमा एकमत नभएको सुनिन्छ ।

प्रदेशको नामकरण गर्न दल किन हकिन्छ ?
प्रदेशको नामको सन्दर्भमा प्रदेश सभाको पहिलो बैठकबाट नै गृह कार्य थालिनुपर्ने थियो । अहिले अन्तिम समयमा जोडतोडका साथ आवाज उठाइएका छन् । निर्वाचनको मुखमा आएर दलहरूले लामो समयदेखि थाती रहेका नामकरणको विषयमा दलहरूले हठात् निर्णय लिने सम्भावना छ, जस्तो लादेन । नेपालको पूर्वी क्षेत्रमा २०४८ सालको निर्वाचनदेखि लिएर अहिलेसम्मको निर्वाचनमा नेकपा (एमाले)ले बर्चस्व राख्दै आएका छन् । एमालेको जनजाति मतदाता माथि सशक्त पकड छ । एमालेले जनजातिको मतमाथिको पकड खुस्किन पनि नदिने र अन्य समुदायको मतमा फाँटो पनि आउने नदिने रणनीति अपनाएको देखिन्छ ।

नामकरणको विषयमा एमाले किर्कतव्य विमूढ अवस्थामा छन् । एमाले र काँग्रेसले एकअर्काका अगाडि बढाउन खोजेका छन् । त्यसपछि, आफ्नो भूमिका स्पष्ट पार्ने सोचाइ बनाएको देखिन्छ । एकीकृत समाजवादीको दुईवटै हातमा लड्नु छ । नामकरण भयो भने मेरो नेतृत्वको सरकारको पालो भयो भनेर यश लिने हो । नभएको खण्डमा ती दुई दलको अडानको कारण नामकरण हुन नसकेको भनेर सार्वजनिक रूपमा अभिव्यक्ति दिन पाउँछन् । प्रदेशको नाम पहिचान वा भूगोल मध्ये एउटा छानिनुपर्ने हो । एकपक्ष असन्तुष्ट हुने सम्भावना छ । यस्तो अवस्था निर्वाचनको मुखमा कुनै पनि दल जोखिम उठाउने छ, सोच्नु नै गत हो । यो प्रदेशको नामकरणको विषय तत्कालका लागि तार्किक सम्भावना छ । यदि, यस्तो भयो भने यो प्रदेशको लागि लाजमर्दो विषय हुनेछ ।

अर्जुनधारामा स्वास्थ्य स्वयम्सेविकालाई तालिम

अर्जुनधारा, असार १३ । नगरमा रहेको नगरस्तरिय खाद्यपोषण तथा सुरक्षा निर्देशक समितिलाई लक्षित गरी सोमबार सो सम्बन्धी एक दिवसीय अभिमुखिकरण कार्यक्रम अर्जुनधारामा सम्पन्न भएको छ ।

नगरपालिका अन्तर्गतको सामाजिक विकास शाखाको आयोजनामा अर्जुनधारा-८ स्थित सामुदायिक भवनको सभाहलमा आयोजित उक्त

कार्यक्रमको नगर प्रमुख बलदेवबिंशे गोम्देनले उद्घाटन गरेका थिए ।

मानव पुँजी निर्माणार्थ सहयोग गरी सक्रिय र स्वस्थ नागरिक बनाउने उद्देश्यले आयोजना गरिएको अभिमुखिकरण कार्यक्रमको सहजीकरण जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय भनापाका जनस्वास्थ्य निरीक्षक एवम् पोषण कार्यक्रमका फोकल पर्सन विश्वनाथ श्रेष्ठले गरेका थिए ।

६२ जनाभन्दा बढी सहभागीहरूको सहभागिता रहेको कार्यक्रममा पोषण र कुपोषण, पोषणको महत्व, कुपोषण रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि जिम्मेवार निकायहरू, कुपोषणको अवस्था, नेपालका बालबालिका तथा प्रजनन उमेरका महिलाहरूको खानपिन शैली, पोषणमा लगानी किन, बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रम र यसको कार्यान्वयन ढाँचा लगायतका विषयमा जानकारी दिइएको थियो ।

नगर प्रमुख गोम्देनको अध्यक्षतामा आयोजित उक्त कार्यक्रमको उद्घाटन सत्रमा स्वागत प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत गीताकुमारी राईले गरेकी थिइन् । कार्यक्रममा नगर प्रमुख गोम्देन, नगर कार्यपालिका सदस्य एवम् सामाजिक विकास समितिका संयोजक कौशिलाल परियार 'भोला' लगायतले पोषणको विषयमा आफ्नो धारणा राखेका थिए । कार्यक्रमको सञ्चालन शाखा प्रमुख राजविक्रम खड्काले गरेका थिए ।

आठ किलो गाजासहित पत्राउ

मोरङ, असार १३ । मोरङको सुन्दरहरेका नगरपालिका-५ वृद्धिपुलबाट लागूशोध गाजासहित तीन जनालाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ ।

पक्राउपर्नेमा धनकुटा सागुरिगढी गाउँपालिका-८ का ३० वर्षीय सुरेन्द्र राई, २९ वर्षीय मिलन राई र २९ वर्षीय बाला राई रहेका छन् ।

जिल्ला प्रहरी कार्यालय मोरङ र अस्थायी प्रहरी पोष्ट बलिवाबाट खटिएको प्रहरी टोलीले शंकास्पदरूपमा बसिरहेका उनीहरूलाई चेकजाँच गर्ने क्रममा जेब्रा भोलाका लुकाई छिपाई राखेको गाँजा आठ किलोग्राम बरामद गरिएपश्चात उनीहरूलाई नियन्त्रणमा लिई इलाका प्रहरी कार्यालय बेलवारीबाट थप अनुसन्धान भइरहेको प्रहरीले जनाएको छ ।

वाटर प्युरिफायर बजारमा

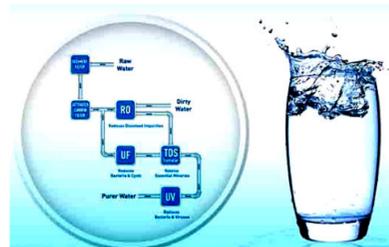
भनापा, असार १३ । हैजा लगायत पानीजन्य रोगहरूबाट बच्न र शुद्धपानी उपलब्ध गराउन केन्ट आर.ओ. वाटर प्युरिफायर बजारमा उपलब्ध छ ।

सुरक्षित र शुद्ध पिउने पानी सहजरूपमा उपलब्ध नभएको र यसको मुख्यकारण वातावरणको हास र औद्योगिक विकास दिनानुदिन बढ्नु भएको बताइएको छ । यसलाई परिपूर्ति गर्दै बजारमा पिउने पानी शुद्ध बनाउने उपकरण उपलब्ध भएको जनाइएको छ ।

देशका विभिन्न स्थानमा हैजा महामारी देखा परेको छ । यो भिन्नियो कोलेरा नामक ब्याक्टेरियाबाट हुने तीव्र, पानीको पखाला हो । उपचार बिना, रोगले लक्षणहरू शुरू भएको केही घण्टाभित्र गम्भीर निर्जलीकरणबाट मृत्यु पनि हुन सक्छ । पिउने पानीलाई मलको प्रदुषणबाट जोगाउन नसकिने ठाउँहरू जस्तै घना जनसंख्या भएको शहरी क्षेत्र र बस्तीहरूमा छिट्टै हैजा फैलिन सक्ने चिन्तकले बत्ताएका छन् ।

हैजाको जोखिम कारकहरूमा अशुद्ध पिउने पानी, कम सरसफाई र असुरक्षित खाना रहेको बताइएको छ । हैजा संक्रमित पानीले संक्रमण गरी पिउने सबैलाई विरामी पार्न सक्ने चिकित्सकले बताएका छन् । यो रोगबाट बच्नको लागि पिउने पानीलाई शुद्ध गर्न आवश्यक छ । किनकि हैजा दूषित पानीबाट नै फैलिने गर्छ । हैजाको रोकथामको लागि सफा पिउने पानीको साथसाथै बारम्बार हातको सरसफाईका साथै दूषित मलको सम्पर्कबाट टाढा रहन महत्वपूर्ण हुन्छ ।

धारको पानी वा बोरवेलको पानी पनि सुरक्षित हुँदैन ।

किनाकि यसमा घुलनशील अशुद्धताका साथमा भाइरस र ब्याक्टेरिया हुन सक्छ । हैजा जस्तो रोगहरूबाट बच्ने सबैभन्दा प्रभावकारी उपायपानीबाट घुलनशील अशुद्धता मात्र हटाउने नभई भाइरस र ब्याक्टेरिया जस्ता रोगजन्य किटाणुहरूलाई पनि नष्ट गर्ने वाटर प्युरिफायर उपयोग गर्न आग्रह गरिएको छ ।

आर.ओ. + यु.भी. + यु.एफ. + टि.डि.एस. कन्ट्रोलसहितको बहु शुद्धीकरण प्रक्रिया भएको आर.ओ. वाटर प्युरिफायर पिउने पानी सुरक्षित र शुद्ध छ भनी सुनिश्चित गर्नको लागि उपयुक्त हुने जनाइएको छ । बजारमा सबैभन्दा राम्रो वाटर प्युरिफायर हो भनी प्रमाणित गर्नको लागि वाटर प्युरिफायरको गुणस्तर प्रमाणपत्र र पुरस्कारहरू हुनुपर्छ । केन्टआर.ओ.वाटर प्युरिफायरहरू विश्वसनीयता, सुरक्षा र गुणस्तरका साथै अत्यधिक भरपर्दो रहेको कम्पनीले जनाएको छ ।

